

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренијски савјет

МИШЉЕЊЕ

**Сарајево,
фебруар 2020. године**

Број: 01-26-7-002-5/20
Сарајево, 21.02.2020. године

На основу члана 25. став (1) тачка ф) Закона о конкуренцији ("Службени гласник БиХ", бр. 48/05, 76/07 и 80/09), а по Захтјеву привредних субјеката (...) ¹, путем адвоката Минеле Шеховић, Маршала Тита 50, Сарајево, запримљеном дана 09.01.2020. године под бројем: 01-26-7-002-1/20, Конкуренијски савјет Босне и Херцеговине на 66. (шездесетшестој) сједници одржаној дана 21.02.2020. године, донио је

МИШЉЕЊЕ

Конкуренијски савјет је дана 09.01.2020. године под бројем: 01-26-7-02-1/20 запримио Захтјев за давање мишљења о примјени права конкуренције на вертикални споразум (у даљем тексту: Захтјев), поднесен од стране привредних субјеката (...) * , путем адвоката Минеле Шеховић, Маршала Тита 50, Сарајево (у даљем тексту: Подносиоци захтјева).

Захтјевом се тражи мишљење о примјени права конкуренције на ексклузивни уговор о банковном осигурању (заступању у осигурању) између (...) * ("ФБиХ Уговор") и (...) * ("РС Уговор") (заједно "Уговори"). Уговорне стране намјеравају да по основу Уговора успоставе партнерство у банкарском осигурању, које по њиховом мишљењу неће имати негативан утицај на конкуренцију у БиХ, те Захтјев подноси са циљем да обезбједе потпуну усклађеност пословања уговорних страна на тржишту БиХ са Законом о конкуренцији и Одлуком о групном изузећу споразума између привредних субјеката који дјелују на различитим нивоима производње односно дистрибуције (вертикални споразуми) ("Службени гласник БиХ", бр. 18/06) (у даљем тексту: Одлука о групном изузећу вертикалних споразума) .

Након анализе Захтјева Конкуренијски савјет је утврдио да исти не садржи доказ да је уплаћена административна такса у складу са чланом 2. став (1) тарифни број 106. тачка а) Одлуке о висини административних такси у вези са процесним радњама пред Конкуренијским савјетом ("Службени гласник БиХ", бр. 30/06, 18/11 и 75/18).

У складу са наведеним, Конкуренијски савјет је од Подносиоца захтјева, дописом број: 01-26-7-002-3/20 од дана 06.02.2020. године, затражио уплату административне таксе, те је дана 14.02.2020. године Подносилац захтјева доставио доказ о уплати исте.

У Захтјеву се у битном наводи следеће:

- (...) *. У својој понуди има цјелокупан пакет банкарских производа и услуга, укључујући привредно банкарство, малопродајно банкарство, банкарске послове са финансијским институцијама, прекограничне аранжмане и услуге инвестиционог банкарства.

---

¹ (...) * подаци представљају пословну тајну

- (...)*. Банкарске услуге (...)* обухватају послове са физичким лицима, малим и средњим предузећима, финансијским институцијама и институцијама у јавном сектору, као и услуге корпоративног и инвестиционог банкарства и међународни платни промет.
- (...)*. Присутан је у Федерацији Босне и Херцеговине, са 6 пословница, више од 50 пословних јединица, кроз одређени број заступника у осигурању, преко друштава овлаштених за обављање техничког прегледа моторних возила и преко једне подружнице у Републици Српској за област животног осигурања. (...)*, такођер има и посебно друштво за осигурање (...)*, које је активно у области неживотног осигурања. (...)* нуди различите врсте имовинског осигурања (имовинских интереса, имовине, моторних возила, транспорта, пољопривредно осигурање, осигурање потраживања и путничко осигурање) и личних осигурања (животно, осигурање у случају незгоде и здравствено осигурање).
- (...)*
- (...)*
- (...)*
- *CPI* производи осигуравају/штите способност корисника кредита да отплати кредит у случају наступања осигураног случаја. У ту сврху, приликом закључења уговора о кредиту са банком, корисник кредита може купити *CPI* као обезбјеђење отплате током трајања кредита. *CPI* производи могу покривати различите врсте ризика у осигурању који доводе до немогућности корисника кредита да отплаћује кредит, као што су ризик од незапослености, болести или смрти корисника кредита. У том случају, осигурање би покрило неизмирени износ кредита (дјелимично или у цијелости) у складу са планом отплате кредита и уговореним условима осигурања.
- *CPI* производе "производе" осигуравајућа друштва која су регистрована/имају дозволу за обављање послова осигурања. Између осталог, по основу уговора о заступању ("**уговори о банковном осигурању**"), осигуравајуће друштво продаје *CPI* производе преко финансијских институција овлаштених за обављање банкарских послова, пружање финансијских услуга и услуга заступања у осигурању (обично банке) крајњим корисницима - корисницима кредита. У овом односу, банка поступа као заступник осигуравача.
- У суштини, ова структура претпоставља вертикални однос гдје је осигуравајућа кућа принципал, банка заступник а корисник кредита крајњи корисник. (...)*
- (...)*
- (...)*
- (...)*
- Подносиоци сматрају да коначна дефиниција тржишта производа може остати отворена, будући да ће Уговори, према оцјени Подносиоца захтјева, потпасти под обим примјене Одлуке о групном изузећу вертикалних споразума без обзира на то како су дефинисана релевантна тржишта. Имајући у виду вертикални карактер партнерства у банковном осигурању, треба узети у обзир двије стране тржишта осигурања: низводно тржиште и узводно тржиште. Тржиште у географском смислу би се могло сматрати као тржиште осигурања (узводно и низводно) или национално по обиму или би се алтернативно могло евентуално подијелити на засебна тржишта по ентитетима;
- У складу са предложеном низводном дефиницијом релевантног тржишта (...)*, дјелује на тржиштима животно и неживотно осигурање, *CPI* производи по сегментима осигурања и *CPI* производи.

Удјели (...) у 2018. години на тржиштима за животно и неживотно осигурање у БиХ, ФБиХ и РС по вриједности премије осигурања су приказани у Табели бр.1:

Табела бр.1

Врста осигурања	Премија (КМ)	Тржишни удио у БиХ	Премија (КМ)	Тржишни удио ФБиХ	Премија (КМ)	Тржишни удио РС
Животно осигурање	(...)*	(...)*	(...)*	(...)*	(...)*	(...)*
Неживотно осигурање	(...)*	(...)*	(...)*	(...)*	(...)*	(...)*

Агенција за осигурање РС и агенција за надзор осигурања ФБиХ не прикупљају и не објављују податке по тржишту производа за СРІ према класам осигурања. Подносиоци захтјева стога достављају своју процјену (израчунату према доступним званичним подацима о класама осигурања) за сегменте осигурања у којима (...) пријављује своју продају СРІ у 2018. години:

Табела бр.2

Врста осигурања	Премија (КМ)	Тржишни удио у БиХ	Премија (КМ)	Тржишни удио ФБиХ	Премија (КМ)	Тржишни удио РС
Животно осигурање	(...)*	(...)*	(...)*	(...)*	(...)*	(...)*
Осигурање од незгоде	(...)*	(...)*	(...)*	(...)*	(...)*	(...)*
Осигурање финансијског губитка	(...)*	(...)*	(...)*	(...)*	(...)*	(...)*
Осигурање имовине од пожара	(...)*	(...)*	(...)*	(...)*	(...)*	(...)*

Тржишни удјели (...) у 2018. години на укупном тржишту СРІ производа (укључујући производе животног и неживотног СРІ) у БиХ, ФБиХ и РС по вриједности премије осигурања су приказани у табели бр.3 како слиједи:

Табела бр.3

Врста осигурања	Премија (КМ)	Тржишни удио у БиХ	Премија (КМ)	Тржишни удио ФБиХ	Премија (КМ)	Тржишни удио РС
Животно осигурање	(...)*	(...)*	(...)*	(...)*	(...)*	(...)*

Тржишна учешћа на тржишту дистрибуције осигурања (низводно тржиште) је приказано у Табели бр.4:

Табела бр.4

	БиХ	ФБиХ	РС
(...)*	(...)*	(...)*	(...)*
(...)*	(...)*	(...)*	(...)*

- Подносиоци наводе да су провели оцјену Уговора у смислу заштите конкуренције и да сматрају обзиром да је тржишни удио (...) * и да Уговори немају негативан утицај на конкуренцију у БиХ у смислу чл. 4., 9. и 10. Одлуке о групном изузећу вертикалних споразума, те су самим тим изузети према Одлуци о групном изузећу вертикалних споразума, али због специфичности Уговора о банкарском осигурању и недостатка јасних смјерница у релевантној пракси, обраћају се Конкуренцијском савјету са захтјевом за мишљење.

Поступајући по Захтјеву, Конкуренцијски савјет је анализирао и процјенио све релевантне чињенице које су у њему наведене, као и прописе који то регулишу.

У складу са чланом 4. став (1) Закона забрањеним споразумима, уговорима, поједине одредбама споразума или уговора сматра се:

- a) Директно или индиректно утврђивање куповних и продајних цијена или било којих других трговачких услуга;
- b) Ограничавање и контролу производње, тржишта, техничког развоја или улагања;
- c) Подјелу тржишта или извора снабдијевања;
- d) Примјена различитих услова за идентичне трансакције са другим привредним субјектима, доводећи их у неповољан положај у односу на конкуренцију;

У складу са ставом (3) члана 4. Закона споразуми из става (1) овог члана нису забрањени ако доприносе унапређењу производње или дистрибуције робе и/или услуге унутар БиХ, или промоцији техничког и економског развоја, при чему потрошачима омогућавају правично учешће у користи која из њих произилази, а који:

- a) намећу само ограниченја неопходна за постизање циљева и
- b) не омогућавају искључивање конкуренције у битном дијелу предметних производа или услуга.

Конкуренцијски савјет према члану 5. став (1) Закона, на захтјев једне или више странака у споразуму може донијети рјешење о појединачном изузећу од забране споразума из члана 4. став (1) овог закона, ако су испуњени услови из члана 4. став (3) Закона. Појединачно изузеће према члану 6. став (2) и (3) не може трајати дуже од пет година, али се на захтјев страна може поново продужити за највише пет година ако се докаже да споразум и даље задовољава услове из члана 4. став (3) Закона.

Одлуком о групном изузећу вертикалних споразума су дефинисана ограничења или услови које споразуми могу односно морају садржавати, као и остали услови у складу са чланом 7. Закона.

Конкуренцијски савјет у складу са чланом 25. став (1) тачка ф) Закона даје мишљење и препоруку о било ком аспекту конкуренције, по службеној дужности или поступајући по захтјеву државног органа, привредног субјекта или удружења. Нарочито је битно нагласити да се по захтјеву за мишљење не води поступак утврђивања забрањеног конкуренцијског дјеловања, него је то став Конкуренцијског савјета о питањима која би евентуално могла имати или имају утицаја на тржишну конкуренцију.

У предметном Захтјеву представљен је уговорни однос који захтјева детаљну анализу одредби Уговора са циљем утврђивања евентуалног постојања рестриктивних одредби којима се спречава, нарушава или ограничава тржишна конкуренција на релевантном тржишту у складу са Законом о конкуренцији и Одлуком о групном изузећу вертикалних споразума. Надаље, описани уговорни однос такође захтјева и утврђивање релевантног тржишта које се према члану 2. Одлуке о утврђивању релевантног тржишта ("Службени гласник БиХ", бр. 18/06 и 34/10) одређује као тржиште одређених производа који су предметом обављања дјелатности привредних субјеката на одређеном географском

тржишту, посебно за сваки дати случај, те тржишних учешћа Подносиоца захтјева и њихових конкурената. Наведено подразумјева прикупљање и анализу података од стране Конкуренцијског савјета, како од Подносиоца захтјева тако и од релевантних институција, а које се проводи искључиво у поступку пред Конкуренцијским савјетом.

Слиједом наведеног Конкуренцијски савјет истиче да у овом случају не може дати мишљење о примјени права конкуренције на вертикални споразум из разлога што не постоје релевантне информације да би се исто донијело, те вас упућујемо да поднесете Захтјев за појединачно изузеће споразума у складу са чланом 5. Закона, како би се у поступку покренутом пред Конкуренцијским савјетом, утврдиле релевантне чињенице и оцијенила усклађеност предметних Уговора са Законом о конкуренцији и одредбама Одлуке о групном изузећу вертикалних споразума.

Предсједница

Мр Аријана Регода-Дражић